

УДК 346.543: 338.432

ІНВЕСТИЦІЇ В АПК УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ, МОЖЛИВОСТІ, ПЕРСПЕКТИВИ

КУЛИК І.А.

Студентка 4 курсу юридичний факультет

*Науковий керівник КУДРІНА Ю.І., асистент кафедри аграрного
землеробства та екологічного права Національний університет біоресурсів і
природокористування України*

Розглянуто стан інвестування агропромислового комплексу України. Досліджено основні фактори, які знижують інтерес іноземних інвесторів до АПК України, причини скорочень вкладень в сільське господарство. Визначено необхідність залучення інвестицій для подальшого розвитку АПК України, а також запропоновано шляхи покращення інвестиційного клімату.

Ключові слова: агропромисловий комплекс, інвестиції, інвестиційний клімат, залучення.

Одним з найбільш потужних і багатогалузевих комплексів України є аграрно-промисловий. Це складний комплекс виробництва, що об'єднує різні галузі народного господарства. Агропромисловий комплекс значною мірою визначає соціально-економічний розвиток країни, рівень життя населення, його забезпечення продуктами харчування, а промисловість – сільськогосподарською сировиною. Вирішення продовольчої проблеми здійснюється переважно в агропромисловому комплексі. Саме через це він є важливою ланкою економіки і мусить мати пріоритетний розвиток.

На жаль, нині агропромисловий комплекс України перебуває у скрутному становищі, що зумовлено як численними проблемами, що накопичилися ще за радянських часів, так і загальною соціально-економічною кризою в країні, окремими негативними наслідками реформ і суб'єктивними помилками, що не могли не виникнути вже в процесі самого реформування.

У цих умовах для національного аграрного промислового комплексу важливого значення набувають інвестиції. Залучення інвестицій є вирішальним фактором в його розвитку і забезпечення продовольчої безпеки країни.

Як зазначає Н. Резнік, на сьогодні найбільш пріоритетними та одночасно прибутковими сферами для іноземного інвестування є:

- оновлення та модернізація на базі нових технологій підприємств переробної і харчової промисловості, а також тих, що займаються заготівлею та зберіганням зерна та іншої сільськогосподарської продукції;

- створення інфраструктури з реалізації продукції агропромислового комплексу;

- надання виробничих послуг сільськогосподарським та іншим агропромисловим формуванням.

На даний момент іноземні інвестиції в аграрний сектор не є дуже значними. В основному це спричинено не надто високою привабливістю сільського господарства для іноземних інвесторів.

Серед факторів, які знижують інтерес інвесторів, виділяють:

- високий рівень корупції, який впливає на собівартість продукції;

- непередбачуваність державної експортної політики;

- погіршення якості ґрунтів: зниження родючості у результаті забруднення земель відходами промисловості, радіоактивного забруднення; нерациональне використання земель;

- екстенсивність ведення сільського господарства і як наслідок – надмірна розораність земель; руйнування меліоративних систем; виснаження земель;

- низький рівень інфраструктури в аграрних регіонах;

- низький рівень прибутковості сільськогосподарського виробництва;

- відтік робочої сили із сільської місцевості, що призводить до її дефіциту;

- високі ризики, неврегульованість земельних відносин;

- недосконалість нормативно-правової бази.

На думку Ю. Лунгул, однією із причин скорочення вкладень в сільське господарство є збитковість виробництва. Недостатня інвестиційна привабливість аграрного сектора є наслідком фінансової нестабільності, високої фондомісткості продукції, значної кредитної заборгованості підприємств, високого рівня зношеності основних засобів, низького рівня продуктивності праці. Проблема залучення інвестицій в АПК залишаються: нестабільна політична ситуація, постійна зміна та недостатність законодавчої та нормативно-правової баз, слабка кредитно-фінансова система та корупція.

Дослідження можливостей подальшого залучення інвестицій в агропромисловий комплекс України та їх ефективного використання, а також розробка відповідного механізму реалізації цих можливостей є невідкладними завданнями, які вимагають негайного вирішення.

Розробкою шляхів покращення інвестиційної привабливості АПК займаються провідні науковці: О.Тарасова, Т.Арбузова, В.Андрійчук, Б.Губський, С.Дусановський, А.Єпіфанов, І.Сало, В.Касянюк, М.Кісіль та ін. Однак, зважаючи на невирішеність основних проблем, дане питання потребує подальшого розгляду.

В умовах політичної стабільності існують всі можливості для того, щоб підвищити інвестиційну привабливість агропромислового комплексу України і зробити його стратегічно успішним сектором економіки. Збільшення

надходжень іноземних інвестицій передбачає створення сприятливих умов господарювання, впровадження системи заходів, спрямованих на поліпшення інвестиційного клімату, забезпечення прозорості й стабільності законодавства у сфері інвестування, врегулювання земельних відносин, а саме, забезпечення можливості реалізації права власності на землю в повній мірі.

Зважаючи на те, що існуюча система показників оцінки ефективності інвестицій не в повній мірі відповідає вимогам функціонування ринку та не враховує специфіки проектів в АПК, слід використовувати методи оцінки ефективності інвестиційних проектів з розрахунком системи показників, які враховують економічні інтереси національних товаровиробників, вітчизняних інвесторів та державні інтереси, що виражаються у підтримці та розвитку пріоритетних підгалузей АПК, створенні додаткових робочих місць за проектом та обсязі сплачених податків, передбачених проектом. З метою підвищення ефективності стратегій реального інвестування підприємствам АПК необхідно більше уваги приділяти пріоритетним напрямам політики інвестування підприємств галузі, до яких відносяться: залучення іноземного капіталу, технічне переоснащення, фінансово-кредитна підтримка (державні програми фінансування, банківське кредитування, іпотечні кредити, створення спеціалізованого аграрного банку), лізинг, впровадження механізмів фондового ринку (корпоратизація, акціонування, випуск похідних цінних паперів).

“Реалізація земельної реформи сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості українського аграрного сектору та притоку інвестицій в АПК”, - таку думку висловив сьогодні міністр аграрної політики та продовольства Микола Присяжнюк. За його словами, АПК має всі шанси стати найбільш швидко зростаючим та найбільш інвестиційно привабливим сектором української економіки.

З метою зміцнення національного інвестиційного потенціалу в агропромисловому комплексі України економічна політика держави повинна бути спрямована на розв'язання таких найгостріших проблем: забезпечення правової бази формування сприятливого інноваційно-інвестиційного клімату АПК України; забезпечення соціально-економічних умов освоєння новітніх розробок і використання досягнень світового сільськогосподарського машинобудування; зміцнення виробничої бази та організацій з відтворення основних фондів; створення інфраструктури ринку.

Відтак, для ефективного залучення іноземних інвестицій в агропромисловий комплекс України є необхідним забезпечення формування благополучного інноваційно-інвестиційного клімату в агрокомплексі. Державі слід створити дієву систему інвестиційної політики в аграрному виробництві, що не призведе до відтоку інвестиційних ресурсів із галузі, створити відповідну фінансову підтримку, розширити застосування фінансово-кредитних і небанківських інвестицій, розвивати ринок страхових послуг, створити належну систему захисту прав інвесторів, сприяти залученню прямих

іноземних інвестицій в АПК, в особливості з допомогою податкового законодавства, визначити основні напрями у цілях розвитку регіонів й укріпити національний інвестиційний потенціал шляхом реформування законодавства, удосконалення існуючої нормативно-правової бази, ефективного проведення земельної реформи.